

## דף כו.

עין משפט א.

חור"מ סימן קנה סעיף טו  
עין בסעיף הקודם

עין משפט ב.

חור"מ סימן קנה סעיף לד

לד. עשה גורן בתוך שלו או בית הכסא או מלאכה שיש בה אבק ועפר וכיוצא בהם, צריך להרחיק<sup>א</sup> כדי שלא יגיע העפר או הריח או האבק לחבירו שלא יזיקנו, ואפי' היתה הרוח ועי"ז מגיע לחבירו חייב להרחיק שכל אלו כמי שהזיקו בחיצו. ואע"פ שחייב להרחיק אם הזיק פטור מלשלם<sup>ב</sup> שהרוח הוא שסייע אותו.

עין משפט ג.

חור"מ סימן שפד סעיף ב

ג. ב. היה מכה בפטיש ויצא ניצוץ מתחת הפטיש והזיק הרי זה חייב<sup>ע</sup>.

עין משפט ד.ה.

חור"מ סימן קנה סעיף כה

כה כו. מרחיק אדם אילנותיו משדה חבירו הנטועה גם היא אילנות ד' אמות<sup>פ</sup> לצורך המחרישה ובמקום שאין דרך לחרוש בין האילנות

ג. רמב"ם פ"א משכנים הלכה א'. ופי' רש"י ב"ב כ"ו ע"א גם בזורה ורוח מסייעתו כי היכי דלענין שבת הוי כחו, לענין נזיקין נמי כחו חשיב ליה. ועיין בס"י תי"ח סעיף ט' כך ציין הש"ך בס"ק ט"ו.

ועיין בפעמוני זהב שהעיר שהשו"ע בסעיף כ"ב נתן שיעור בגורן נ' אמה וא"כ מדוע כאן כתב כדי שלא יגיע, וכתב לתרץ שכאן איירי בגורן שאינו קבוע ופי' רש"י ב"ב כ"ד ע"ב דהיינו גורן גדול כ"כ שאינו צריך לרחת אלא הרוח מנשבת בכרי והמוץ נדף מאליו ובזה צריך שיעור כדי שלא יזיק ע"ש.

ס. כ"כ הרי"ף שם ממימרא דרב אשי דגרמא בעלמא הוא וגרמא בנזיקין פטור. מקמא ס' ע"א. ופטור אפי' ע"י הרוח מצויה ולזה הוסיף מר"ן השו"ע אפי' היתה רוח מצויה לענין לפוטרו מתשלום דזה גרמא.

ולפ"ז אם הריח או העפר יגיע ע"י הרוח שאינה מצויה בלבד יתכן שאינו חייב אף להרחיק, כך נראים הדברים מהעיר שושן ע"ש. וכן הוא בשו"ע סעיף ל"ז ע"ש.

ע. משנה בב"ק ס"ב ע"ב.

פ. משנה ב"ב כ"ו ע"א ורמב"ם פ"י משכנים הלכה ח'.

והטעם שדרך לחרוש סביב האילנות, ואורך המחרישה בארץ ישראל ד' אמות, ובחוצה לארץ

אין צריך להרחיק כלל. ובחוצה לארץ מרחיקין בין גפנים לגפנים ב' אמות.

אבל אם היה גדר ביניהם זה סומך לגדר, וחבירו ג"כ סומך לגדר.<sup>ז</sup>

\* אם באו ליטע בבת אחת במקום שצריך להרחיק כל אחד מרחיק חצי שיעור.

\* י"א דוקא בנוטע אילנות אבל נוטע גרעין<sup>ק</sup> והאילן ממילא גדל א"צ להרחיק כלל. ויש מחלקים בין גפנים לאילנות.

\* מכר ביתו לאחד וגינתו לאחר, אין אומרים בזה מכר לראשון בעין יפה ואין בעל הגינה צריך להרחיק<sup>ר</sup> אילנותיו מהבית.

עין משפט ו.ז. חו"מ סימן קנה סעיף ל

ל. ראובן שחפר בור ומצא שורשי האילן של שמעון בתוך שדהו<sup>ל</sup> קוצץ וחופר והעצים שלו<sup>ש</sup>, ואם היה הבור קרוב לאילן שמעון בתוך ט"ז אמה<sup>ת</sup> השורשים של שמעון וקוצצם ונותן לו.

אם אין שמעון צריך לחפור בור, ויצאו שורשים בתוך שדהו הרי מעמיק

ב' אמות וע"כ אם חבירו הראשון נטע סמוך למצר ממש, צריך חבירו להרחיק כל הד' אמות, ואפי' אם רוצה לעשות גדר ולסמוך אילנותיו לגדר אינו יכול, שחבירו יכול לומר לו כבר החזקתי להוליק המחרישה לתוך שדה שלך כפי צורכך. ובביאורים ס"ק י"ד כתב דבזה צריך חזקת ג' שנים וטענה. אבל אם האילן של הראשון כבר רחוק מן המצר ב' אמות, א"צ חבירו להרחיק רק ב' אמות לתשלום הד' אמות כמו בבאו ליטע בבת אחת. וה"נ אמרינן דכך הסכימו בתחילה שירחיקו בין שניהם הד' אמות. סמ"ע ס"ק נ"ז.

ז. כיון שהגדר מפסיק, העופות מקודם יושבין על הגדר אפי' נמוך ואח"כ מזיקין ולא הוי גירי דיליה. סמ"ע ס"ק ס'.

ק. ולהרא"ש ב"ב בפ"ב סי' כ"ח שכתב דנחשב גירי דיליה אף בגרעין צריך להרחיק. סמ"ע ס"ק נ"ט.

ר. דלא מבעיא האילנות שהיו כבר נטועים אלא אפי' אילנות החדשים יכול ליטע בתוך שלו דהשורשים באים ממילא ולא חשיב גירי דיליה.

ולא דמי לחלון שבסי' קנ"ד סעיף כ"ח ששם כשסותם מזיקו בידיים לכן אמרינן בעין יפה המוכר מכר, משא"כ השורשים שבאין ממילא. ולזה רמז הרמ"א לעיין בסי' קנ"ד. סמ"ע ס"ק ס"א-ס"ג.

ש. משנה ב"ב כ"ו ע"א. ומסקנת הגמ' שם בע"ב.

ת. שאז השורשים כאילן נחשבים כיון שהם צורך האילן. סמ"ע ס"ק ס"ח.

ג' טפחים כדי שלא יעכב המחרישה, וכל שורש שמצא בתוך עומק ג'  
קוצצו א ואינו חושש שמא יבש האילן של חבירו ב שזה חופר בתוך  
שלו.

עין משפט ז.ט.

חור"מ סימן קנה סעיף כה

עין לעיל עין משפט ד

## דף כו:

עין משפט ג.

חור"מ סימן קנה סעיף ל

עין לעיל עין משפט ו

א. ואם הוא בתוך ט"ז אמה הרי הם של בעל האילן. סמ"ע ס"ק ס"ט.  
ב. ואינו חושש שמא ייבש האילן. חוזר על ב' הבבות שבסעיף. סמ"ע ס"ק ע'. ועיין בביאורים  
ס"ק ט"ז לגבי לוקח אם מותר לו לקצצו ותלוי מה מכר אם השדה לבד או האילן לבד  
ע"ש.